

Cwestiynau cyffredin

C: Rwyf wedi cael llythyr gan yr Adran Gwaith a Phensiynau yn nodi nad wyf yn gymwys i gael PIP (Taliad Annibyniaeth Personol). Nid wyf yn hapus â'r penderfyniad. Sut fedra i fynd ati i apelio?

A: Yn fyr, os byddwch yn cael llythyr gan yr Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) sy'n nodi penderfyniad ar fudd-dal nad ydych chi'n hapus ag ef – cadwch gopi o'r llythyr ac:

- Ysgrifennwch at y DWP i ofyn iddi ailystyried.
- Arhoswch am 'lythyr ailystyried' gan y DWP. Bydd hwn yn cael ei alw'n 'Llythyr Hysbysiad Ailystyried Gorfodol'. Cadwch y llythyr hwn – byddwch chi ei angen i apelio.
- Apeliwch os nad ydych yn hapus â'r penderfyniad. Rhaid i chi wneud hyn yn ysgrifenedig o fewn un mis o ddyddiad yr Hysbysiad Ailystyried Gorfodol.

Mae hyn yn medru bod yn broses frawychus, ond mae sefydliadau ar gael sy'n medru eich cynorthwyo ag apêl. Medr staff Gwasanaeth Cynnal Gofalwyr eich cyfeirio neu eich atgyfeirio at sefydliadau lleol a fedrai eich helpu.

Ffurflenni adnewyddu'r taliad Annibyniaeth Personol (PIP)

Mae gofalwyr wedi dweud wrthym eu bod yn poeni am fod angen i'w ffurflenni adnewyddu gael eu dychwelyd erbyn dyddiad arbennig, ond mae yna restr aros am rywun i helpu i lenwi'r ffurflenni.

Medr wch ffonio'r Adran Gwaith a Phensiynau a gofyn am estyniad i'r dyddiad y mae angen i'r ffurflenni gael eu dychwelyd.

C: Mae Wil, fy nghymydog a'm ffrind ers blynyddoedd maith, yn cael trafferth rheoli ei faterion. Mae'n cael problemau cofio ac mae'n disgwyl apwyntiad yn y clinig cof. Mae wedi gofyn i mi helpu mwy gyda phethau fel gofalu am ei fudd-daliadau. Ond dwi ddim yn siŵr sut i fynd ati'n gyfreithiol. Rwyf eisiau sicrhau bod popeth yn cael ei wneud yn gywir.

A: Medrwch wneud cais i fod yn benodai i Wil; penodai yw rhywun sydd wedi'i awdurdodi i weithredu ar ran rhywun i ymdrin â materion sy'n ymwneud â budd-daliadau, fel arfer o ganlyniad i anallu meddyliol.

I ddod yn benodai, dylech wneud cais i'r Adran Gwaith a Phensiynau (DWP). Wedi hyn, byddwch chi, a Wil, yn cael eich cyfweld er mwyn sicrhau eich bod yn addas ac, os felly, byddwch yn cael eich penodi'n ffurfiol i weithredu ar ran Wil.

Eich cyfrifoldebau fel penodai:

- Llofnodi'r ffurflen hawlio
- Hysbysu'r swyddfa fudd-daliadau o unrhyw newid mewn amgylchiadau
- Hawlio'r holl fudd-daliadau sy'n ddyledus
- Sicrhau bod y budd-dal yn cael ei wario er lles pennaf y cwsmer
- Cyfrifol am unrhyw ordaliad os byddwch yn darparu'r wybodaeth anghywir yn bwrpasol

Bydd y rhif ffôn i ffonio yn dibynnu ar ba fudd-daliadau y mae'r cwsmer yn ei dderbyn, e.e. os yw'n Lwfans Gweini, bydd angen i chi ffonio'r llinell gymorth ar gyfer Lwfans Gweini.

Mae'n bwysig nodi nad oes gan benodai unrhyw gyfrifoldeb y tu hwnt i fudd-daliadau lles.

C: Rwyf wedi rhoi'r gorau i'm gwaith yn ddiweddar i ofalu am fy nhad oeddrannus. Rwy'n poeni ynghylch sut bydd hyn yn effeithio ar fy mhensiwn gwladol yn y dyfodol.

A: Mae'r credyd gofalwyr yn gredyd yswiriant gwladol sy'n helpu gyda bylchau yng nghofnod eich yswiriant gwladol. Mae'n talu cyfraniadau dosbarth 3 sy'n helpu i ddiogelu'r pensiwn gwladol a budd-daliadau profedigaeth. Medrech gael Credyd Gofalwyr os ydych yn gofalu am rywun am o leiaf 20 awr yr wythnos. Ni fydd eich incwm, cynilion na'ch buddsoddiadau yn effeithio ar eich cymhwysedd i gael Credyd Gofalwyr. Mae'n bosibl y medrai Gofalwyr nad ydynt yn gymwys i dderbyn Lwfans Gofalwyr fod yn gymwys i gael Credyd Gofalwyr.

Dangosodd cais rhyddid gwybodaeth ym mis Rhagfyr 2018 mai dim ond 17,388 o'r 200,000 posibl o bobl yr amcangyfrifodd yr Adran Gwaith a Phensiynau fyddai'n gymwys i hawlio Credyd Gofalwyr oedd yn ei dderbyn!

Mae'n bosibl mai'r ffaith nad yw gofalwyr yn gwybod am y Credyd Gofalwyr sy'n gyfrifol am y nifer isel o bobl sy'n ei dderbyn; nid yw'n fudd-dal arferol, oherwydd nid ydych yn cael unrhyw arian amdano.

Medrwch ymgeisio drwy lawrlwytho ffurflen o gov.uk. Neu medrwch gysylltu â'ch canolfan gofalwyr lleol am ragor o wybodaeth. Mae gennym Swyddog Gwybodaeth Ariannol arbenigol sy'n edrych ar ymholiadau ariannol mwy cymhleth ac yn ymdrin â nhw.

C: Rwyf wedi cael llythyr gan yr Awdurdod Lleol sy'n dweud bod angen i mi dalu mwy tuag at fy mhecyn gofal. A yw hwn yn gywir?

A: Mae'r fframwaith codi tâl a osodwyd gan Lywodraeth Cymru yn ceisio sicrhau bod gan bobl ddigon o arian i fodloni eu gofynion byw bob dydd.

Mae'r polisi codi tâl hwn yn berthnasol i bob oedolyn sy'n derbyn pecyn gofal mewn rhyw fodd neu'i gilydd. Fodd bynnag, mae Awdurdodau Lleol yn medru defnyddio'u doethineb i ddewis pa wasanaethau y maen nhw'n codi tâl amdanynt, felly mae'n bosibl y bydd rhai gwasanaethau am ddim yn eich ardal chi. Hefyd, medrir hepgor y taliadau mewn rhai amgylchiadau, er enghraifft, os yw'r unigolyn dan sylw ar incwm isel iawn.

Ni chodir tâl ar unrhyw wasanaethau gofal plant ar hyn o bryd.

Mae'n bwysig sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol eich manylion ariannol cyfredol. Mae modd rhoi awdurdod i'r Adran Gwaith a Phensiynau gyflwyno manylion eich incwm i'r Awdurdod Lleol.

Os ydych chi'n credu bod y penderfyniad ynghylch faint rydych yn gorfod ei dalu tuag at eich pecyn gofal yn annheg, yna mae'n bwysig nodi bod proses apelio ar gael.

Medrwch gysylltu â'ch Awdurdod Lleol i ofyn am gopi o'i bolisi codi tâl. Neu, cysylltwch â Chynnal Gofalwyr am ragor o fanylion.